

## TÜBİTAK Tarafından Yayınlanan Meraklı Minik Çocuk Dergisinin Değerler Açısından İncelenmesi

Erhan ALABAY\*

Büşra Hande CAN\*\*

Ayşe Betül KANDEMİR\*\*\*

Keziban GÜNEY\*\*\*\*

### Öz

Araştırmanın amacı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından yayınlanan erken çocukluk dönemine yönelik “Meraklı Minik” çocuk dergisinin, evrensel değerlere ne düzeyde yer verildiğinin belirlenmesi açısından incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler doküman inceleme yolu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, “Meraklı

\* Dr. Öğr. Üys., Çocuk Gelişimi Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul Aydın Üniversitesi.

**E-mail:** erhanalabay@aydin.edu.tr

\*\* Yüksek Lisans Öğrencisi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Okan Üniversitesi.

**E-mail:** hande-can@hotmail.com

\*\*\* Yüksek Lisans Öğrencisi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Okan Üniversitesi.

**E-mail:** aysebetulkandemir@gmail.com

\*\*\*\* Yüksek Lisans Öğrencisi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Okan Üniversitesi. **E-mail:** kezibanguney@hotmail.com

**Makale Gönderim Tarihi:** 14.06.2017 - **Makale Kabul Tarihi:** 25.10.2017

Minik” dergisine ait 2012-2016 yıllarında yayınlanan erken çocukluk dönemine yönelik dergilerden oluşmaktadır. Bu çalışma UNESCO tarafından belirlenen “Yaşayan Değerler Eğitimi Programı”nda yer alan 12 evrensel değer açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda, dergide “sevgi, sorumluluk ve işbirliği” değerlerine büyük bir oranda yer verildiği görülmüştür. Bunun yanı sıra “özgürlük, sadelik ve birlik” değerlerinin çok az yer aldığı saptanmıştır. Olumsuz değere hiç rastlanılmamıştır. “Barış, dürüstlük ve alçakgönüllülük” değerlerine ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Evrensel değerler, Çocuk dergisi, Çocuk kitapları, Erken çocukluk.

## **Giriş**

Çocukluk çağı, çocukların bilişsel, dilsel, toplumsal ve kişilik gelişimleri açısından en hızlı olduğu dönemdir. Dolayısıyla her gelişim alanı en iyi şekilde desteklenmelidir (Gönen ve Balat, 2002). Özellikle erken çocukluk döneminde verilecek olan aile eğitimleri ve formal eğitimler çocuğun bu gelişim aşamalarını olumlu yönde etkileyecektir. Doğru ve sağlıklı bir şekilde düzenlenen eğitimler sonucunda çocukların sadece kendilerine değil toplumun şekillenmesine de katkı sağlayacakları bir gerçektir. Çocukların gelişimlerinin iyi ve çevresiyle uyum içinde olması, toplumun temelini sağlamlaştırır (Erdal, 2009). Bu nedenle en önemli husus, gelişimin hızlı olduğu bu çocukluk döneminde, çocuğun öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesi ve karşılanmasıdır (Kürkçü, Kapıkıran ve Aral, 2016; Sever, 2011).

Çocuğun gelişiminin desteklenmesi hususunda birçok faktör görev alır. Bunlardan birisi de çocuk için yayımlanan çocuk yayınlarıdır. Çocuklara okunan kitap veya çocuğun okuduğu kitap sıklığı arttıkça çocuğun bilişsel, dil ve sosyal gelişim düzeylerinin de arttığı üzerine çalışmalara rastlanmaktadır. Örneğin Yurtseven ve Kurt (2013)’un annelerin çocuklarına okuduğu hikaye kitabı sıklığı ile çocuklarının sosyal beceri gelişimi arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırma sonucunda, annelerin çocuklarına okudukları hikaye kitabı sıklığı arttıkça çocukların akran baskısı ile baş edebilme becerilerinin, sözel açıklama becerilerinin ve çocukların görevleri tamamlama becerilerinin arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Aram ve Aviram (2009) tarafından yapılan benzer bir çalışmada da çocukların öykü kitapları okuma sıklığı ile çocuğun dili kullanma yeteneği arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğunu saptamışlardır. Çelebi Öncü (2016)’nın anne-baba ve çocuğun etkileşimli kitap okuma sürecinin çocukların

sosyal durumlara yönelik yaklaşımlara etkisini incelediği çalışmasında da, etkileşimli kitap okuma sürecine dahil olan deney grubu çocuklarının sosyal durumları anlama, sosyal sorunlara ilişkin olumlu çözüm önerme ve sosyal durumlara yönelik öyküleri olumlu biçimde sonlandırma becerilerinde kontrol grubu çocuklarına oranla anlamlı düzeyde pozitif bir artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuk kitapları incelendiğinde, iki farklı türde çocuk kitaplarının mevcut olduğu belirlenmiştir. Bunlar öğretici nitelikteki çocuk kitapları ve yazınsal nitelikteki çocuk kitaplarıdır. Öğretici nitelikteki çocuk kitapları, kavram kitaplarıdır. Çocukların bilgilendirilmesini sağlayan, çevresindeki gerçekleşen olay veya durumlar hakkında bilgi veren kitaplardır. Yazınsal nitelikteki çocuk kitapları ise daha çok hikâye ve öykü kitaplarıdır. Bu kitaplar öğretme amacı içermez, çocuğu doyuma ulaştırmak esas amaçtır (Akgül Alak, 2016). Hem öğretici nitelikteki çocuk kitaplarında hem de yazınsal nitelikteki çocuk kitaplarında farklı konular ve kavramlar ele alınabilir. Özellikle 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının kapsamına alınan “Değerler Eğitimi” doğrultusunda bu kitaplarda öne çıkan konulardan birisi de değerlerdir (Rush ve Lipski, 2009).

*“Değer aklın ve kalbin uyum içinde olması şeklinde tanımlayabileceğimiz ahlak eğitimi evde başlar ve okulda devam eder. Çocukta ahlak gelişimi, kişilik, karakter ya da değer eğitimi olarak da tanımlanan kavramlar iç içedir”* (Balat, 2011). Değerlerin ilk temelini atıldığı dönem çocukluk çağıdır. Çocukta kişiliğin oluştuğu zamana kadar değerler kazanılır ve esas değerler oluşur. Çocukların hayatları boyunca etkileşim kurdukları süre içinde değerlerle ilgili düşünce kazanımı devam eder (Balat ve Dağal, 2009). Ardında ise değer eğitimi formal eğitim olarak okullarda sürdürülür. Silcock ve Duncan (2001) okullarda değer kazanımına yönelik üç öneri getirmiştir. Bu önerilerden ilki, okulda verilecek olan değerlerin öğrencilerin yaşamlarına entegre edilebilmesi için en uygun şartın öğrencilerin gönüllülüğüdür. İkinci öneri ise, değerlerin öğrenilmesinde, öğrenci ile değer konusu arasında kişisel bir değişime yol açmasıdır. Son öneri de ise, formal eğitimde öğrenilen değerler ile sosyal anlamda karşılaştığı durumlarla tutarlılık göstermesidir. Ülavery ve Veisson (2015), okul öncesi kurumlardaki yöneticiler, öğretmenler ve anne babaların çocuklara öğretmek için önemli gördükleri değerlerin önem sırasının belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada, 16 müdür, 425 öğretmen ve 390 ebeveyn ile çalışmışlardır. Çalışma sonucunda okul müdürlerin çocuğa öğretilmesi gereken en önemli değerlerin mizah duygusu, gurur ve yaratıcılık olduğunu belirtirken, öğretmenler açısından da sabrın öğretilmesi gereken en önemli değer olduğunu belirtmişlerdir.

Ebeveynler açısından ise söz vermenin en önemli ve öğretilmesi gereken değer olduğunu savunmuştur.

Değerlerin öğretilmesinde resimli öykü kitapları, çocuğun hayal dünyasından çıkıp gerçeğe bakmasını sağlar. Jalongo (2004), erken çocukluk döneminde edebiyatın gücünün yadsınamaz olduğunu savunmaktadır. Özellikle hikâyelerin, küçük yaş çocuklarında olumlu karakter özelliklerinin gelişmesinde, duygularını ortaya çıkarmasında ve etkili başa çıkma stratejileri geliştirmesinde etkili bir yöntem olduğunu belirtmektedir. Bu bakımdan kitaplar değer kazandırılmasında önemli bir yere sahiptir (Seven, 2011). Resimli öykü kitapları aracılığıyla çocuklara kazandırılması hedeflenenden değerler en iyi şekilde küçük yaşlarda kazandırılır (Kuru ve Keklik, 2016). Bu değerlerin aktarılmasında kitaplar en önemli fonksiyonu üstlenir (Körükçü, Kapıkıran ve Aral, 2016). Bu yüzden resimli öykü kitaplarında yer verilen hikâyelerde ele alınan değerler iyice gözden geçirilerek çocuklara sunulmalıdır (Seven, 2011).

Şurası muhakkak ki, resimli çocuk kitaplarının belirli bir mesajı vardır. Çocuğun olumlu kişilik kazanması, davranış gelişimi sağlayarak toplum içinde uyumlu bir birey olması için gerekli kuralları, sorumluluk alanlarını, görevlerini bilinçli bir şekilde öğrenmesi gereklidir. Bu amaçla “iyilik, mutluluk, paylaşma, iş birliği, arkadaşlık, iletişim” gibi değerlerin kazanımı için çocuk kitapları bu değerler açısından zenginleştirilmelidir. Bu değerler çocuğun bakış açısını, eylemlerini etkileyen önemli etkenlerdir (Arseven, 2005; Seven, 2011). Court ve Rosental (2007) araştırmalarında, İsrail devlet okullarındaki erken çocukluk eğitiminde kullanılan kitapların içeriği değerler açısından incelenmiştir. Araştırmada değerlendirmeleri 14 erken çocukluk eğitimcisi yapmış olup, değerlendirme sonucunda kitaplardaki en belirgin değerlerin karşılıklı saygı ve dostluk olduğu tespit edilmiştir.

Yayınevleri tarafından yayımlanan kitaplardan bir tanesi de etkileşimli etkinlik kitaplarıdır. Bu yayınlar düzenli olarak yayınlanmakta ve çocukların ilgisini çeken güncel olay veya kavramlarla ilgilidir. Türkiye’de yayımlanan bu etkileşimli etkinlik kitaplarından birisi de TÜBİTAK yayınlarından çıkan Meraklı Minik Dergisidir. Meraklı Minik Dergisi 2007 yılı Ocak ayından itibaren yayınlanan ve 3-6 yaş çocuklarına yönelik hazırlanan bir yayındır. Ayda bir kez yayımlanan bu dergi, özellikle çocukların merak duygularını harekete geçirmek ve araştırma ve keşfetme çabasını desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Ayrıca Meraklı Minik Dergisi çocuklara yönelik 36 bölümden ve 32 sayfadan oluşan, bol fotoğrafı ve çizimli bir yayındır (Bayır, Günşen ve Fazlıoğlu, 2016).

Bu araştırmada, erken çocukluk dönemine yönelik “Meraklı Minik” dergisinin 2012-2016 yılları arasında çıkan sayılarında, yer alan evrensel değerlerin neler olduğu ve bu değerlere ne kadar oranda yer verildiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevaplar aranmıştır:

- İncelenen Meraklı Minik dergisinde hangi evrensel değerlere yer verilmiştir ve bunların niceliksel olarak yıllara göre dağılımı nasıldır?
- İncelenen Meraklı Minik dergisinde yer alan evrensel değerlerin tespitinde en çok kullanılan alt kategoriler nelerdir?

## **Yöntem**

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın modeli, örneklem, veri toplama süreci ve verilerin analizi ve yorumlanması yer almaktadır.

### **Araştırmanın Modeli**

TÜBİTAK tarafından yayınlanan “Meraklı Minik” dergisinin değerler açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma, algıları veya olayları kendi ortamı içerisinde gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ele alıp, sosyal olgulara bağlı olarak bulundukları yapı kapsamında araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2010). Nitel araştırmalarda gözlem, görüşme ve doküman analizi yöntemleri kullanılarak veriler toplanır. Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırmanın amacı doğrultusunda konuyla ilgili olgu ve olaylar hakkında yazılı belgelerin analiz edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

### **Örneklem**

Araştırmanın örneklemi, TÜBİTAK tarafından hazırlanan aylık “Meraklı Minik” dergisine ait 2012-2016 yıllarında yayınlanan erken çocukluk dönemine yönelik 60 adet (61.’den 120. sayıya kadar) dergiden oluşmaktadır. “Meraklı Minik” dergisi Türkiye’nin ilk aylık okul öncesi bilim dergisi olması, her ay yayınlanması, halen satışının devam etmesi ve kolay ulaşılır olması sebebi ile tercih edilmiş ve araştırma kapsamına alınmıştır. Dergide, 5 yıllık veriler güvenilirlik ve geçerlilik açısından daha kapsamlı olacağı düşüncesi ile içinde

bulduğumuz zamana en yakın 5 yıl baz alınıp incelenmiş ve değerler eğitim programına entegre edildiği için de son 5 yıl tercih edilmiştir. Bu çalışmada UNESCO evrensel değerleri ise ulaşılabilir, yaygın bir şekilde kullanıma açık ve dünyada geçerli olması sebebiyle seçilmiştir. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

### **Veri Toplama Araçları**

Bu çalışmada, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş “Değerler Doküman Formu” kullanılmıştır. Bu form UNESCO’nun internet sitesinde “Yaşayan Değerler Eğitimi Programı”nda yer alan 12 evrensel değer temel alınmış ve her değer için alt kategoriler oluşturulmuştur. Bu temel değerler şunlardır: “İş birliği, özgürlük, mutluluk, dürüstlük, sevgi, alçakgönüllülük, barış, saygı, sorumluluk, sadelik, hoşgörü, birlik.” Araştırmacılar tarafından geliştirilen “Değerler Doküman Formu” son halini almadan önce çocuk gelişimi ve okul öncesi eğitiminde en az doktora öğrenim düzeyine sahip 3 kişiden görüşler alınmıştır. Belirtilen görüşler doğrultusunda “Değerler Doküman Formu” son şeklini almıştır. İncelenen dergiler taranarak bu 12 evrensel değere ne kadar yer verildiği saptanmaya çalışılmıştır.

### **Veri Toplama Süreci**

Araştırma kapsamına alınan “Meraklı Minik” dergisi belirlendikten sonra doküman inceleme yöntemi ile dokümanlara ulaşılmıştır. TÜBİTAK internet sitesinde, her yıl ve ay için düzenlenen bu derginin erken dönem çocuklarına uygun olduğu belirtilmiştir. Aynı sitenin sayfalarından Meraklı Minik dergisinin son 5 yıllık arşivine ulaşılmıştır.

### **Verilerin Analizi ve Yorumlanması**

Formda yer alan her değer alt kategorilerine göre çocuk dergisindeki metinler incelenerek cümlelerin altında yatan doğrudan ya da örtük olarak verilen değerler tespit edilmiştir. Metinlerdeki cümleler alt kategorilerde yer alan değerler belirlenip, seçilen kategorileri temsil eden değerler ele alınıp işaretlenmiştir.

İçerik analizi ile incelenen dergilerde yer alan değerlere göre, derginin son 5 yılı içinde 60 sayısı incelenerek analiz edilmiştir. Her değere ne kadar sıklıkla yer verildiği belirlenmiş ve çıkan sonuçlar niceliksel ve niteliksel özelliklerine

göre tablolaştırılmış, yüzde ve frekans değerleri dikkate alınmıştır.

Güvenirliliği ve geçerliliği sağlamak için değerler kategorilere ve alt kategorilere ayrılmıştır. Araştırmacılar birbirinden bağımsız olarak 60 dergiyi inceleyip formlara rapor etmiştir. Daha sonra elde edilen bulgular araştırmacılar tarafından toplanıp hep birlikte tekrar gözden geçirilmiştir. Bu sayede elde edilen bulgular yansız olarak yansıtılmıştır.

## Bulgular

Meraklı Minik çocuk dergisinin, evrensel değerlere ne düzeyde yer verildiğinin belirlenmesi açısından incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgular, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sunulmuştur:

- İncelenen dergilerde yer alan evrensel değerlerin niceliksel olarak yıllara göre dağılımları
- İncelenen dergilerde yer alan evrensel değerlerin tespitinde en çok kullanılan değerlerin dağılımları

Araştırmada incelenen 60 dergi kapsamındaki evrensel değerlerin niceliksel olarak değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan bulguların yüzde ve frekans dağılımları Tablo 1’de verilmiştir:

**Tablo 1:** Dergilerde Yer Alan Evrensel Değerlerin Niceliksel Dağılımı

| Evrensel Değerler | 2012      |              | 2013      |              | 2014      |              | 2015      |              | 2016      |              | TOPLAM     |       |
|-------------------|-----------|--------------|-----------|--------------|-----------|--------------|-----------|--------------|-----------|--------------|------------|-------|
|                   | f         | %            | f         | %            | f         | %            | f         | %            | f         | %            | f          | %     |
| Sevgi             | 12        | 5,6          | 10        | 4,67         | 12        | 5,6          | 6         | 2,8          | 14        | 6,54         | 54         | 25,23 |
| Hoşgörü           | 2         | 0,93         | 1         | 0,46         | 4         | 1,86         | 5         | 2,33         | 7         | 3,27         | 19         | 8,87  |
| Mutluluk          | 3         | 1,4          | -         | -            | 2         | 0,93         | -         | -            | -         | -            | 5          | 2,33  |
| Dürüstlük         | -         | -            | -         | -            | -         | -            | -         | -            | -         | -            | -          | -     |
| İşbirliği         | 14        | 6,54         | 8         | 3,73         | 9         | 4,2          | 11        | 5,14         | 12        | 5,6          | 54         | 25,23 |
| Özgürlük          | -         | -            | -         | -            | 3         | 1,4          | -         | -            | -         | -            | 3          | 1,4   |
| Sorumluluk        | 10        | 4,67         | 21        | 9,81         | 10        | 4,67         | 9         | 4,2          | 5         | 2,33         | 55         | 25,7  |
| Saygı             | 7         | 3,27         | 1         | 0,46         | 6         | 2,8          | 3         | 1,4          | 2         | 0,93         | 19         | 8,87  |
| Barış             | -         | -            | -         | -            | -         | -            | -         | -            | -         | -            | -          | -     |
| Alçakgönüllülük   | -         | -            | -         | -            | -         | -            | -         | -            | -         | -            | -          | -     |
| Birlik            | 1         | 0,46         | -         | -            | -         | -            | -         | -            | 2         | 0,93         | 3          | 1,4   |
| Sadelik           | -         | -            | -         | -            | 2         | 0,93         | -         | -            | -         | -            | 2          | 0,93  |
| <b>TOPLAM</b>     | <b>49</b> | <b>22,89</b> | <b>41</b> | <b>19,15</b> | <b>48</b> | <b>22,42</b> | <b>34</b> | <b>15,88</b> | <b>42</b> | <b>19,62</b> | <b>214</b> |       |

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya alınan dergilerde niceliksel olarak toplam 214 değer bulunmuştur. 54 (%25,23) sevgi, 19 (%8,87) hoşgörü, 5 (%2,33) mutluluk, 54 (%25,23) iş birliği, 3 (%1,40) özgürlük, 55 (%25,70) sorumluluk, 19 (%8,87) saygı, 3 (%1,40) birlik, 2 (%0,93) sadelik değerlerine yer verildiği görülmüştür.

Yıllara göre incelendiğinde, 2012 yılında toplam 49 (%22,89) değere yer verilmiş; %24,48'i sevgi ve %28,57'si iş birliği değerleri en fazla kullanılan değerler olarak yer verildiği tespit edilmiştir. 2013 yılında toplam 41 (%19,15) değere yer verilmiş; %24,39'u sevgi değeri, %51,21'i sorumluluk değeri en fazla kullanılan değerler olarak tespit edilmiştir. 2014 yılında toplam 48 (%22,42) değere yer verilmiş olup, sevgi değeri %25,23, sorumluluk değeri %20,83 en fazla değer olarak bulunmuştur. 2015 yılında toplam 34 (%15,88) değere yer verilmiştir. %32,35'i iş birliği değeri, %26,47'si sorumluluk değeri en fazla yer verildiği görülmüştür. Son olarak 2016 yılı incelendiğinde toplam 42 değere yer verilmiş ve %33,33'ünün sevgi değeri, %28,57'sinin iş birliği değeri olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1'e bakıldığında dergilerde en çok kullanıldığı tespit edilen alt kategoriler şu şekilde belirlenmiştir:

2012 yılı nisan sayısında,

“Sevgi” değerinin alt kategorilerinde en çok “hayvan, arkadaşlık ve doğa sevgisine” yer verildiği tespit edilmiştir:

*“Güvercinler serbest bırakıldığında dosdoğru evlerine geri dönüyorlardı”* ifadesiyle hayvanların yaşam alanlarına geri bırakılıp, özgür kalmaları onlara karşı duyulan sevginin bir göstergesidir.

2014 yılı mayıs sayısında,

*“Bu bir kaplumbağa! Eğer şanslıysan bir ilkbahar günü kırlarda gezerken karşına çıkarır”* sözel ifadesi ile kaplumbağaları örnek vererek çocuklara hayvan sevgisi kazandırmak amaçlanmıştır.

Kazandırılmak istenen bir başka değer ise; “iş birliği”dir. İş birliği değerinin alt kategorilerinde en çok “yardımlaşma, iş bölümü yapmak” olduğu tespit edilmiştir.

2014 yılının ekim sayısına bakıldığında “iş birliği-yardımlaşma ve sorumluluk” değerlerinin şu ifadelerle kazandırılmak istendiği görülmüştür:



*“Sonbahar geldiğinde herkes kendi botlarını ve çizmelerini çıkartır, yorganlarımızı ve kışlık giysilerimizi çıkartarak kış mevsimine hazırlık yaparız,”*

*“Anne ve babalarımız sağlıklı beslenmemiz için sebze ve meyve alışverişi yapar,”*

*“Annelerimiz çeşitli meyvelerden reçeller yapar.”*

Ayrıca 2014 yılı Eylül sayısı “iş birliği” değerine yer vermiştir. Bu değer şu ifade ile gösterilmiştir:

*“Alaz ve Doğa anneleri çamaşır yıkarken ona yardım ettiler. Giysiler yıkandı ve kuruyanları topladılar.”*

Genel olarak bakıldığında, dergi sayılarında “sadelik” değerine çok az yer verildiği görülmüş, 2014 yılı Eylül sayısı incelendiğinde bu değer açık bir şekilde şu ifade ile belirtilmiştir:

*“Alaz ve Doğa’nın annesi kumaştan giysileri oluşturacak gövde, kol ve bacak parçaları kesiyorlar”*

Bu ifade ile yeni bir kıyafet almak yerine sade, gösterişsiz, artık kumaşlardan da bir şeyler üretebileceği mesajı verilmiştir.

“Dürüstlük, alçakgönüllülük, barış” değerlerine dergide hiç yer verilmediği dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra “özgürlük, sadelik, birlik” değerlerine çok az yer verildiği tespit edilmiştir. Olumsuz değerlere ise hiç rastlanılmamıştır.

## **Sonuç ve Tartışma**

2012-2016 yılları kapsamında TÜBİTAK tarafından hazırlanıp yayınlanan “Meraklı Minik” dergisinin, evrensel değerlere ne düzeyde yer verildiğinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, çalışmaya dâhil edilen 60 dergi kapsamında toplam 214 değer bulunmuştur. En çok geçen değerler “sevgi, sorumluluk ve iş birliği” değerleridir. En az geçen değerlerde “birlik, sadelik ve özgürlük” değerleridir. “Dürüstlük, barış ve alçakgönüllülük” değerlerine hiç rastlanmamıştır. Dirican ve Dağlıoğlu’nun (2014) 3-6 yaş çocuklarına yönelik resimli öykü kitaplarında yer alan değerlerin ne olduğuna yönelik araştırmasında da benzer bulgulara rastlanmıştır. İncelenen resimli kitaplarda en çok geçen “sevgi” ve en az geçen “barış, dürüstlük” değerleri olduğu gözlemlenmiştir. Karatay’ın (2015) araştırmasında ise; yerli ve yabancı hikâyelerde yer alan değerlerin karşılaştırılarak geçme sıklığına bakıldığında, en fazla geçen değerlerin “sevgi, yardımlaşma, sorumluluk” değerleri olduğu ve ayrıca “dürüstlük” değerine de çok az yer verildiği gözlenmiştir. Yerli ve yabancı çocuk edebiyatı

tındaki yer alan değerler karşılaştırıldığında yerli hikâyelerde “barış” değerinin hiç yer almadığı saptanmıştır. Gönen’in (2011) çocuk kitapları üzerine yaptığı başka bir incelemesinde en çok “sevgi” değerine yer verildiği belirlenmiştir. Ayrıca Kuyucu’nun (2016) TRT Çocuk Dergisinin içeriğini incelediği araştırması sonucunda, dergide çocukların yaşadıkları toplumun kültürel değerlerine yer verdiğini ve sıklıkla Türk kültüründeki “Keloğlan” ve “Dede Korkut” gibi karakterlerle verildiğini saptamışlardır.

“Sevgi” değerinin alt kategorilerinde en çok kullanılanlardan biri de “hayvan ve doğa sevgisi” olduğu tespit edilmiştir. Gönen’in (2011) incelediği kitaplarda işlenen konulara bakıldığında en fazla “doğa sevgisi” ve “hayvan sevgisi”ne yer verildiği gözlenmiştir. Doğa ve hayvan sevgisine yönelik mesajların “hayvanları koruma, evcil hayvan besleme, çevreye karşı duyarlı olma” olduğu belirlenmiştir. Erdal’ın (2009) araştırmasına göre de çocuk kitaplarında ele alınan değerlere bakıldığında “hayvan sevgisi” en çok öne çıkan ve işlenen konu olarak göze çarpar. Denebilir ki, çocukların hayvan kahramanları daha çok sevmeleri, resimli çocuk kitaplarında yazınsal ve resimsel olarak hayvan figürlerine yer verilmesine imkân tanımış olabilir. Sever (2003), yaptığı incelemede çocuk kitaplarında yer verilen kahramanların hayvan figürleri olması durumunda, çocukların ilgilerinin daha fazla arttığını ve hikâyeleri can kulağıyla dinlediklerinin altını çizmiştir. Erdal’a (2009) göre de “hayvan sevgisi” çocukların yaşamlarının başlangıcından beri var olan bir duygudur. Yine ona göre çocuk, kitaplardaki hayvan kahramanlarıyla kendini özdeşleştirir ve arkadaş olur. Bu sevgisini de gerçek hayata yansıtır; hayvanlara isimler takar ve onlarla vakit geçirmek ister.

Araştırmada “barış” değerine hiç yer verilmemesi önemli bir bulgudur. Oruç (2010)’da çalışmasında, geleceğin toplumlarını oluşturacak çocukların kuracakları ilişkilerin temellerinin atıldığı okul öncesi dönemde, resimli çocuk kitaplarının olumlu davranış geliştirmede bir eğitim aracı olarak “barış” değerine çok az yer verildiğini ortaya koymuştur. Bir evrensel değer olan “barış” değerinin okul öncesi dönemde verilmesi, geleceğin toplumunu oluşturacak çocukların olumlu, bilinçli, sorumlu, sağlıklı kişilik elde etmeleri bakımından son derece önemlidir (Kamaraj ve Kerem, 2006). Barış değerine az yer verilmesinin sebebi, medyanın öncelediği konular olabilir. Medyada kavga, şiddet, savaş gibi içeriklere sürekli yer verilmesi, insanların gözünde barış değerinin önemsizleşmesine, gölgede kalmasına ve değer olarak zayıflamasına yol açmış olabilir. İmamoğlu ve Bayraktar (2014) etkileyici bir güce sahip olan sosyal medyada sürekli şiddet içeren mesajların yer alması ve bu tarz haberlerin öne çıkma-

sı sebebiyle barış değerine gerekli değerin verilmediğini belirtmişlerdir. Basın yoluyla insanların birbirlerine güvensizliklerinin, birbirleriyle sürekli kavga halinde olduklarının sürekli olarak yansıtılması buna zemin hazırlıyor olabilir. Bir süre sonra insanlar bu duyguları kabullenir hale gelip, kendilerini savunma içgüdüsüne kaptırıyor, kendilerini öne çıkarmak istiyor ve bu kargaşada barış değerini unutuyor olabilirler.

İncelenen Meraklı Minik dergisinin içeriğinde de barış ve birlik değerlerine hiç yer verilmemesi bunun göstergesi olabilir. Ancak bu tür eğitici dergi ve kitaplar yoluyla geleceğin umudu çocuklara ülkeyi, dünyayı sevmeyi öğretmeli; yaşama sevinci ve umudu verilmeli düşüncesi hâlâ ayaktadır. Din, dil, ırk ayrımı yapılmaksızın birlik, beraberlik içinde barış içinde yaşama duygusunu erken çocukluk döneminde kazandırmaya özen gösterilmesi istenmektedir. Bu açıdan barış eğitime yönelik çalışmaların artması ve yaygınlaştırılması son derece önemli görülür. Bir toplumda uyumun sağlanabilmesi için barış değerinin değerler eğitimi içinde yer alması gerekir. İmamoğlu ve Bayraktar’a göre (2014) barış, birlik ve beraberlik içinde insanların bir arada yaşayabilmeleri ve problemlerini çözmeleri, insanlara değer vermeleri ve birbirlerine saygı duyarak ayrımcılık yapmadan bir arada yaşamaları için bu değer önemlidir ve çocuklara kesinlikle kazandırılmalıdır.

Barış değeri çocuk kitaplarında az yer alırken bir yandan da bu değerin çocuklara kazandırılması için kimi çalışmalara yer verildiği, bütün bu olumsuzluklara rağmen barış kavramının ayakta tutulmaya çalışıldığı da söylenebilir. Geleceğin toplumunu oluşturacak olan çocuklara barışın aşılması için ülkemizde ve dünyada barış eğitim projeleri yapılmaktadır. Bu projelerden biri KigaPortal Türkiye tarafından yürütülen ‘Barış Masası Projesi’dir. Okul öncesi çocuklara barışın önemini anlatan bu çalışmada, içinde şiddetin yer almadığı bir yaşamın nasıl kurulacağı ve sorunlara nasıl çözümler bulunacağının ipuçları verilmektedir. Çalışmanın bir diğer amacı da, çocukların kendilerini topluma kabul ettirmelerini ve güvende hissedebilmelerini sağlamaktır. Barış masası etkinliği; Almanya’da ilgiyle yürütülen ve farklı program çeşitliliğiyle birlikte 30 etkinliği içeren bir program olarak sunulur. Bu projede etkinliklerin yanı sıra taş ya da taşa benzer değişik objeler, güvercin resimleri, daire şeklinde olan bir barış masası gibi çeşitli materyallerde bulunmaktadır. Projede çocuklar için öğretim ve öğrenme metotları kullanılmıştır. Bu metotlar soru-cevap, tartışma, duygularını özgürce yerine getirebilme ve barış sembol kartlarına isim yazmaları olarak sıralanmıştır (KigaPortal, 2016).

Yapılan başka çalışmalarda, çocuklara tek başına hikâye okumanın yetersiz olduğu, ancak çocuk hikâye okunurken sürece dâhil edildiğinde, öğretmen tarafından okunan hikâyelerle çocuk kendi deneyimleri örtüştürdüğü, var olan bilgileriyle birleştirdiği gözlenmiştir. Hikâye okuma sürecinde farklı öğrenme materyalleri kullanılarak hikâyenin okunması, hikâyenin içeriğinde verilen konuların ya da mesajların kalıcılığının sağlanması için çeşitli etkinliklerle aktarılması durumunda okunan hikâyeyi çocukların daha iyi anlamlandırdıkları ve sürece aktif olarak dâhil oldukları, sorumluluk ve iş birliği değerlerinin gelişimlerine olumlu yönde etki ettikleri görülmüştür (Baş, 2011). Öte yandan çocuklara hikâye okuma sırasında hikâyeyi canlandırma, drama, seslendirme, resimli kartlarla anlatım, hikâye tamamlama, kukla oynatma gibi yöntemlerin son derece önemli oldukları; çocukların problem çözme becerilerini, görsel hafızalarını geliştirdikleri belirlenmiştir (Bağdaş ve Demir, 2016). Zemberek ve Zülfikar'ın (2006) araştırmalarında ise erken çocukluk dönemindeki çocukların katıldıkları etkinliklerde sürecin içine girmeleri durumunda kalıcı bir şekilde öğrendikleri gözlemlenmiş ve öğretmenlerin hikâye etkinliklerini planlarken gözlem, problem çözme, deney gibi yöntem ve tekniklere yer verilmesinin gerekliliğine de gönderme yapmışlardır.

Öğretmenlerin hikâye kitaplarıyla ilgili görüşlerini inceleyen Bağdaş ve Demir (2016)'ın elde ettikleri bilgilere göre hikâye kitapları çocukların ufkunu en fazla genişleten hayal ürünü, sıra dışı olay yazıdır. Öğretmenlerin hikâye kitaplarını okuma sebepleri de çocukların gelişimini desteklemek ve onlara olumlu davranış kazandırmak biçiminde belirlenmiştir. Aynı şekilde Şahin (2011)'in çocuk hikâyelerinin çocuğun gelişiminde etkisinin öğretmen görüşlerine göre incelendiği çalışmasında da, okul öncesi öğretmenlerinin hikâye okuma etkinlikleri yapma sebebi, çocukların gelişimlerine etkisi olduğu, hikâyelerin çocukların dikkatini çekip topladığı, ders verici olduğu ve olumlu davranış kazandırdığı şeklinde ortaya konmuştur.

Meraklı Minik dergisinde en fazla yer verilen değer “sorumluluk” değeridir. Sapsağlam'ın (2017) okul öncesi çocuklarının çizdikleri resimlerle sorumluluk değerini ne kadar algıladıklarını ölçtüğü çalışmasında, sorumluluk değerini tamamen farkında ve olumlu algıladıkları görülmüştür. Sorumluluk konulu resim çizen çocukların resimlerine bakıldığında yaşları arttıkça sorumluluk duygularının arttığına da tanık olunmuştur. Çizdikleri resimlerde sorumluluk değerini hayvan, bitki, ağaç bakımı, oyuncak, yatak toplama olarak resmetmişlerdir.

Farklı bir konuyu ele alan Eren (2015) çalışmasında, öyküleştirme yöntemi- nin farklılıklara saygıyı arttırdığını, araştırmaya katılan okul öncesi çocukları- nın saygı değerini nasıl daha iyi öğrendiklerini tespit etmiştir.

Bu araştırma sonucunda şu önerilerde bulunulabilir:

- Toplum tarafından evrensel değerlerin ne kadar bilindiğiyle ilgili araştırma- lar yapılabilir. Eksik değerler tespit edilip, toplumsal yaşamlar incelenebilir. Çocuklara seslenen yazarlar şairler, öğretmenler, düşünürler, psikologlar, ressamlar, müzisyenler ile paylaşılabilir. Onların bu konular üzerine ürün vermeleri sağlanabilir.
- Sivil toplum kuruluşları, vakıflar, belediyeler yazar yetiştirebilir ve sık sık sempozyumlar düzenleyerek bu meseleyi yazarların gündemine taşıyabilir.
- Değerlerle ilgili uygulamalı etkinlik kitapları yazılabilir.
- Yerel yönetimler, çocuklara değerleri içeren aylık minik masal ve etkinlik kitapçıkları dağıtabilir. Etkinlikler gündelik hayatta sosyal ilişkileri geliştirecek şekilde yazılabilir. Her ayın bir değeri ve görevi olabilir. Bu ayın konusu temizlik değeri ise o ay belediyeler temizlik elemanları ile değerler konusunda çocukları nasıl bilinçlendirecekleri hakkında eğitimler verebilir. Her mahallenin temizlik elemanı çocuklarla etkileşime girerek görevlerini anlatır ve çocuklara düşen sorumlulukları hatırlatabilir.
- Yayınevlerine değerler eğitimi hakkında bilgiler sunulabilir. Yazarlara yol gösteren editörlere çocuk edebiyatı konusunda çocukların yaşlarına uygun olarak hangi değerler verilebileceği hakkında eğitimler verilebilir.
- Öğretmenlerin çocuklara değerleri nasıl kazandırabildiğini anlatan ailele- rin yararlanacağı bir blok açılabilir. Ayrıca burada yazılan yazılar toplanıp kitaplara dönüştürülebilir. Toplumda hedeflenen, kazandırılmak istenen de-ğerler bir araya gelmiş olur.
- Uzmanlar tarafından değer açısından uygun olan kitaplara belli semboller yerleştirilebilir. Aileler çocuklarına kitap alacakları zaman rahatlık yaşarlar.
- Erken çocukluk dönemine uygun bilim dergileri, dürüstlük gibi değerler ile bütünleştirilmelidir. Evrensel değerlerin içselleştirilmesi konusunda eğitim- de uyarıcılar ile birlikte 12 evrensel değere yer verilmelidir.

## Kaynakça

- Akgül Alak, S. (2016). *Pamuk Şekerim I-II Kitaplarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, İstanbul.
- Aram, D. ve Aviram, S. (2009). Mothers' Storybook Reading and Kindergartners' Socioemotional and Literacy Development. *Reading Psychology*, 30(2), 175-194.
- Arseven, T. (2005). Mesaj Açısından Çocuk Kitapları. *Hece Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, 104-105, 42-52.
- Ateş, H. (2012). *Gülsüm Cengiz'in Öykülerinin Çocukta Doğa Sevgisi ve Çevre Bilinci Geliştirme Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Bağdaş Kaya, Ç. ve Demir, E. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Hikaye ve Hikaye Kitapları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi (Erzincan Örnekleme). *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 219-230.
- Balat, G. U. (2004). Çocuklar ve Değerler Eğitimi. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 41.sayı.
- Balat, G. U. ve Dağal, A. B. (2009). *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi Etkinlikleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Balat, G. U. (2011). *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi Uygulamaları. Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi*. Arıkan, A. (Ed). (s. 167-189). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.
- Baş, N. (2011). *Hikaye Temelli Eğitim Programının 60-72 Aylık Çocukların Sorumluluk ve İşbirliği Becerilerinin Gelişimine Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Bayır, E., Günşen, G. ve Fazlıoğlu, Y. (2016). *TÜBİTAK Yayınlarından Meraklı Minik Dergisinin Bilimsel İçerik ve Okul Öncesi Eğitim Programı Açısından İncelenmesi*. Edirne: Trakya Üniversitesi Yayınları.
- Court, D. ve Rosental, E. (2007). Values Embodied in Children's Literature Used in Early Childhood Education in Israeli State Schools. *Early Childhood Education Journal*, 34(6), 407-414.
- Çelebi Öncü, E. (2016). Anne-baba ve Çocuğun Etkileşimli Kitap Okumasının Okul Öncesi Çocukların Sosyal Durumlara Yönelik Yaklaşımlarına Etkisinin İncelenmesi. *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 4(4), 489-503.
- Demirel, Ş., Seven, S., Çeçen, M., Tozlu, N. ve Uludağ, M. (2011). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Dirican, R. ve Dağlıoğlu, E. (2014). 3-6 Yaş Grubu Çocuklarına Yönelik Yayımlanan Resimli Hikaye Kitaplarının Bazı Temel Değerler Açısından İncelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 3(2), 44-69.
- Erdal, K. (2009). Eğitim Değerleri Açısından Çocuk Kitapları. *Akademik Bakış*, 17, 1-18.
- Eren, S. (2015). *Öyküleştirme Yöntemine Dayalı Eğitimin Beş Yaş Çocuklarında Farklılıklara Saygı Kazanımına Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Gökşen, E. (1980). *Çocuk Edebiyatımız*. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Gönen, M., Katracı, M., Uygun, M. ve Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerine Yönelik Çocuk Kitaplarının, İçerik, Resimleme ve Fiziksel Özellikleri Açısından İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36(160), 250-265.
- Gönen, M. ve Balat, G. (2002). Çocuk Kitaplarına Yeni Bir Yaklaşım: İnternette Resimli Çocuk Kitapları. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 16(2), 163-170.
- Gönen, M. ve Güleç H. (1997). 1974-1993 Yılları Arasında Türkçe Basılmış Olan Resimli Öykü Kitaplarının Resimlendirilme ve Fiziksel Özellikleri Yönünden İncelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 11(1), 42-53.
- Işıtan, S. ve Gönen, M. (2006). *Resimli Çocuk Kitaplarının Benlik Kavramıyla İlgili Konuları İçermesi Yönünden İncelenmesi*. II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildiri Kitabı. Ankara Üniversitesi, 413-420.
- İmamoğlu, H. V. ve Bayraktar, G. (2014). Türk ve Macar Üniversitesi Öğrencilerinin Barış Kavramına İlişkin Algılarının Karşılaştırılması. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 20-44.
- Jalongo, M. (2004). Stories that Teach Life Lessons. *Early Childhood Today*, 19(2), 36-43.
- Kamaraj, I. ve Kerem, E. A. (2006). Erken Çocukluk Dönemi 'Barış' Değerine Evrensel Bir Bakış. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 87-96.
- Karatay, H. (2015). Değer Aktarımı Açısından Yerli ve Yabancı Çocuk Edebiyatı Ürünleri. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, 939-948.
- Kigaportal (2016). Erişim: 7.6.2017, <https://almanokulu.com/tag/kigaportal/>
- Körükçü, Ö., Kapıkıran A. N. ve Aral, N. (2016). Schwartz'ın Modeline Göre 3-6 Yaş Resimli Çocuk Kitaplarında Değerlerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 133-151.
- Kuru, H. ve Keklik, S. (2016). Ayşe Yamaç'ın Çocuk Romanlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 217-237.

- Kuzucu, M. (2016). *Çocuk Dergilerinde İçerik Çeşitliliği: Trt Çocuk Dergisi Örneği*. 2nd International Conference on Advances in Education and Social Sciences. 10-12 October 2016, İstanbul, Türkiye.
- Sapsağlam, Ö. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının değer algılarının çizdikleri resimler ve sözlü anlatımlarına göre incelenmesi: Sorumluluk değeri örneği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 42(189), 287-303.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Silcock, P. ve Duncan, D. (2001). Values acquisition and values education: Some proposals. *British Journal of Educational Studies*, 49(3), 242-259.
- Şahin, M. (2011). Masalların çocuk gelişimine etkilerinin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi. *Milli Folklor Dergisi*, 89-210.
- Oruç, O. (2010). Okul öncesi dönem çocuğunda ahlaki değerler eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 1(2), 37-60.
- Tuğrul, B. ve Feyman, N. (2006). Okul öncesi çocukları için hazırlanmış resimli öykü kitaplarında kullanılan temalar. II. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu*, Ankara.
- Ülavere, P. ve Veisson, M. (2015). Values and values education in Estonian preschool child care institutions. *Journal of Teacher Education for Sustainability*, 17(2), 108-124.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2010). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. baskı), Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yurtseven, L. ve Kurt, G. (2013). Okul öncesi eğitimin ve annelerin hikâye kitabı okumasının çocukların sosyal beceri gelişimi ile ilişkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37(2), 99-119.
- Zembat, R. ve Zülfiyar, S. T. (2006). Okul öncesi öğretmenlerinin sohbet ve hikaye etkinliklerinde kullandıkları öğretim yöntemlerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 587-608.



## Review of the ‘Meraklı Minik’ Kids Magazine Published by TUBITAK in Terms of Values

Erhan ALABAY\*

Büşra Hande CAN\*\*

Ayşe Betül KANDEMİR\*\*\*

Keziban GÜNEY\*\*\*\*

### Abstract

The purpose of this study is to examine how the ‘Meraklı Minik’ children’s journal that targets early childhood period which published by The Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) determines the universal values. In accordance with this purpose, qualitative research method was used. The data was collected by document examination. Content analysis met-

\* Asst. Prof., Department of Child Development, Faculty of Health Sciences, İstanbul Aydın University.

**E-mail:** erhanalabay@aydin.edu.tr

\*\* Ms. Student., Institute of Health Sciences, Child Development and Education, Okan University.

**E-mail:** hande-can@hotmail.com

\*\*\* Ms. Student., Institute of Health Sciences, Child Development and Education, Okan University.

**E-mail:** aysebetulkandemir@gmail.com

\*\*\*\* Ms. Student., Institute of Health Sciences, Child Development and Education, Okan University.

**E-mail:** kezibanguney@hotmail.com

**Received:** 14.06.2017 - **Accepted:** 25.10.2017

hod was used in data analysis. The sample of this research was determined by the ‘Meraklı Minik’ journal’s issues which are published between the period of 2012 to 2016. The study was examined regarding twelve universal values included in ‘Existing Values Education Program’ that was determined by UNESCO. As a result, it was found that the journal’s context mostly includes the values ‘love, responsibility, and cooperation’. In addition, it was detected that journal’s context includes less ‘liberty, simplicity and unity’ values. Neither negative values nor ‘peace, honesty and modesty’ values were spotted in this journal.

**Key Words:** Universal values, Children’s journal, Children books, Early childhood.

## **Introduction**

In teaching the human values, picture storybooks provide children to get out of the world of imagination and face the facts. Jalongo (2004) argues that the effect of literature in early childhood is incontrovertible. In particular, he notes that stories are an effective way to develop positive character traits, reveal their emotions and develop effective coping strategies in children. In this respect, books have an essential role in building values (Seven, 2011). The values intended to be taught to children through picture storybooks are best taught at early ages (Kuru ve Keklik, 2016). Books bear the most critical function in conveying these values (Körükçü, Kapıkıran, and Aral, 2016). Therefore, the values addressed in the stories given in the picture storybooks must be thoroughly analyzed and presented to the children (Seven, 2011).

## **Purpose**

In this research, it was aimed to determine which universal values were addressed in the issues of “Meraklı Minik” magazine for early childhood, between 2012-2016 and at what extent these values appeared in the magazine. For this purpose, the following questions were asked:

- Which universal values were appeared in the reviewed magazines and how they were quantitatively distributed over the years?
- Which subcategories are used most in determining the universal values appeared in the reviewed magazines?

## **Methodology**

A basic qualitative research design was used in this study which was carried out to analyze the Meraklı Minik kids magazine published by Tübitak in terms of value. Qualitative research is an approach which handles the perceptions or events realistically and holistically in their environment and brings forefront the analysis and understanding depending on the social facts under the cope of the structure (Yıldırım ve Şimşek, 2010). In this study, document analysis was used as data collection method. Document analysis is the analysis of written documents about the facts and events related to the subject for the aim of the study (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

The sample of the research consists of 60 (from issue 61 to 120) magazines for the early childhood period, published in the period of 2012-2016 belonging to the monthly “Meraklı Minik” magazine prepared by Tübitak. “Meraklı Minik” magazine was chosen and included in the scope of the research because it is the first monthly pre-school science magazine of Turkey, published every month, still going on sale and easily accessible. In this study, the “Values Document Form” developed by the researchers was used.

This form is based on 12 universal values in the “Living Values Education Program” on UNESCO’s website, and subcategories were created for each value. These core values are: “Cooperation, freedom, happiness, honesty, love, humility, peace, respect, responsibility, simplicity, tolerance, unity. Before the finalization of the “Value Document Form” developed by the researchers, opinions were obtained from the three experts with at least the level of doctoral studies in child development and preschool education. In line with the stated opinions, the “Values Document Form” has been finalized.

The reviewed magazines were searched thoroughly and tried to determine to what extent these 12 universal values have appeared in the magazines. According to the values in the magazines examined by content analysis, 60 issues within the last five years of the magazine were examined and analyzed. The frequency of each value is determined, and the results are tabulated according to their quantitative and qualitative characteristics, and the percentage and frequency values are taken into consideration.

## **Findings**

The values have been referred quantitatively 214 times in the magazines. the values of; love 54 (25,23%); tolerance 19 (8,87%); happiness 5 (2,33%); cooperation 254 (5,23%); freedom 3 (1,40%); responsibility 55 (25,70 %); respect 19 (8,87%); unity 3 (1,41%); simplicity 2 (0,93%). When examined according to years, a total of 49 (22.89%) values have appeared in 2012; love, 24,48%, and cooperation, 28,57%, were determined as the most used values. In 2013, a total of 41 (19.15%) values appeared; love, 24,39%, and responsibility, 51,21%, were determined as the most used values. A total of 48 (22.42%) values appeared in 2014; 25.23% love and 20.83% responsibility were determined as the most used values. In 2015, a total of 34 (15.88%) were appeared. Cooperation, 32,35%, and responsibility, 26,47%, were determined as the most used values. Finally, when 2016 is examined, it is determined that a total of 42 values were appeared; 33,33% love and 28% cooperation value were determined as the most used values. It is worth noting that the values of “honesty, humility, peace” were not appeared in the magazine. In addition, it has been determined that “freedom, simplicity, unity” had little apperance. Negative values have never been encountered.

## **Conclusion and Discussion**

The most common values in the magazines reviewed are “love, responsibility, and cooperation”. The least appeared values are “unity, simplicity, and freedom”. “Honesty, peace and humility” values have never been encountered. Similar findings were reported in Dirican and Dağlıoğlu’s (2014) study on what are the values in the picture storybooks for children aged between 3-6. It has been observed that love is the most frequently appeared value and peace and honesty are the least appeared values in the reviewed picture books. In the research of Karatay (2015); comparing the values in domestic and foreign stories and comparing the frequency of appearance, it has been observed that the values that appeared most were the values of “love, cooperation, responsibility” and also that appeared least was the value of “honesty”. When the values appeared in domestic and foreign child literature are compared, it is determined that “peace” value has never appeared in domestic stories. In another study of Gönen (2011) on children’s books, it has been determined that the most appeared value is love.